

แรงกระตุ้นทางการคลังของ 4 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

Fiscal Impulse in Four Asian Countries

ญาดา รอดสำราญ¹

Yada Rodsumran¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของนโยบายรายได้และรายจ่ายโดยใช้วิธีการวัดแรงกระตุ้นทางการคลัง โดยทำการศึกษาประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ ตั้งแต่ปี 1987-2009 ซึ่งใช้แบบจำลองที่ดัดแปลงมาจาก The German Council of Economic Expert : GCEE ของ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ผลการศึกษาพบว่า ทั้ง 4 ประเทศ เน้นการดำเนินนโยบายแบบต่อต้านวัฏจักรเศรษฐกิจ แต่ในบางกรณี รัฐบาลมีข้อจำกัดในการดำเนินนโยบายการคลัง เนื่องจากรายจ่ายประจำมีสัดส่วนที่สูง ในขณะที่สัดส่วนรายจ่ายด้านสวัสดิการสังคมค่อนข้างต่ำ ประกอบกับมีความล่าช้าในกระบวนการอนุมัติโครงการ และความเสี่ยงจากการรั่วไหล โครงสร้างทางการคลังจึงมีลักษณะผันผวนตามวัฏจักรเศรษฐกิจ

คำสำคัญ : แรงกระตุ้นทางการคลัง, นโยบายการคลัง, รายจ่ายรัฐบาล, รายได้รัฐบาล

Abstract

The study of fiscal impulse in four Asian countries aimed to analyze the government expenditure and revenue policy and to determine the impact of government expenditure and revenue policy by using fiscal impulse indicator in Four Asian Countries namely Thailand, Malaysia, Indonesia and Singapore. Data used were secondary data from 1987 to 2009. This study employed The Fiscal Impulse Model as developed by The Council of Economic Expert (GCEE) to determine the impact of policy. The results showed that the different stance and goal of policy depends on social characteristics, administration, political regime and economic situation. The study of fiscal impulse showed that the behavior of fiscal policy in four Asian countries is countercyclicality. However, in some cases, fiscal policy constraints in four Asian countries included high current expenditure to GDP ratio, low social welfare expenditure to GDP ratio, delay in project approval process and withdrawal risk. Therefore, in some case, fiscal policy in four Asian countries was procyclicality.

Keywords: Fiscal impulse, Fiscal policy, Government expenditure, Government revenue

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เขตปทุมวัน จังหวัดกรุงเทพ 10330

¹ Faculty of Economics, Chulalongkorn University, Pathumwan, Bangkok Province 10330

Email: yada_yaya@hotmail.com

Received : 13 January 2012; Accepted: 1 April 2013

(บทความวิจัยเรื่องนี้ได้นำเสนอการประชุมวิชาการพะเยาวิจัย ครั้งที่ 1 ในวันที่ 12-13 มกราคม 2555 ณ มหาวิทยาลัยพะเยา)

บทนำ

ปลายทศวรรษที่ 1990 นี้ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จะเป็นดินแดนที่มีความรุ่งโรจน์ทางด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่เปิดทำการติดต่อกับโลกภายนอกมานานนับศตวรรษ เช่น ไทย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ประเทศที่เคยเปิดต่อโลกภายนอกแล้วปิดไปเนื่องจากความไม่สงบภายในประเทศและเพิ่งเริ่มทำการเปิดตัวใหม่ไม่นานนัก เช่น ประเทศในแถบอินโดจีน (เวียดนาม กัมพูชา และลาว) หรือประเทศที่ยังไม่เปิดอย่างเป็นทางการ เช่น พม่า เนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรต่าง ๆ ยังมีอีกมากมาย รวมทั้งมีแรงงานราคาถูก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งความเจริญทั้งด้านเทคโนโลยีและข่าวสารสามารถแพร่ไปทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น การเข้ามาลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในดินแดนแถบนี้จึงมีอย่างมากมาย ทำให้นักวิชาการที่ทำการศึกษาค้นคว้าของภูมิภาคในส่วนนี้มักจะเห็นพ้องต้องกันว่า ประเทศภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กำลังเป็นกลุ่มที่มีบทบาทในระบบเศรษฐกิจโลกมากขึ้นทุกขณะ [1]

ด้วยเหตุนี้ ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจของโลก ภูมิภาคนี้จึงได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจเอเชีย ปี 1997 หรือช่วงวิกฤตการณ์ทางการเงินสหรัฐอเมริกา ปี 2008-2009 จากสภาพดังกล่าวได้กลายเป็นเงื่อนไขที่ทำให้รัฐบาลประเทศต่าง ๆ ต้องดำเนินนโยบายมหภาคและจุลภาคเพื่อพยุงไม่ให้เศรษฐกิจตกต่ำพร้อมกับฟื้นฟูเศรษฐกิจ ในบรรดานโยบายเศรษฐกิจที่รัฐบาลแต่ละประเทศนำมาใช้นโยบายการคลังถือว่าเป็นนโยบายที่ได้รับความนิยมเพราะเป็นนโยบายที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำและฟื้นฟูเศรษฐกิจ [2]

ดังนั้น จึงเป็นที่น่าสนใจว่าในรอบสองทศวรรษที่ผ่านมา รัฐบาลกลางของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะดำเนินนโยบายการคลังในทิศทางใด เพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ โดยการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลกระทบของนโยบาย

การคลังรายได้และรายจ่ายโดยใช้มาตรวัดแรงกระตุ้นทางการคลัง ทั้งนี้มุ่งศึกษาประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ และไทย

วิธีการศึกษา

การคำนวณหาค่าแรงกระตุ้นทางการคลัง ในปี 1987-2009 ซึ่งได้กำหนดให้ปีที่มีผลผลิตตามศักยภาพ (Potential GDP) มีความใกล้เคียงกับผลผลิตตามที่ปรากฏ (Actual GDP) มากที่สุดเป็นปีฐาน โดยในการศึกษาแรงกระตุ้นทางการคลังนี้ได้นำไปใช้ในการวิเคราะห์หาค่าทิศทางทางการดำเนินรายได้และรายจ่ายของรัฐบาลกลางมีทิศทางในการขยายตัว (Expansionary) หรือ หดตัว (Contractionary) ต่อระบบเศรษฐกิจ และผลดังกล่าวเกิดจากผลทางด้านรายได้หรือรายจ่าย

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

การวิเคราะห์ผลกระทบของนโยบายการคลังโดยใช้มาตรวัดทางการคลังที่เรียกว่า “แรงกระตุ้นทางการคลัง” (Fiscal Impulse) ซึ่งดัดแปลงมาจากการวิเคราะห์ของ The German Council of Economic Expert :GCEE โดยกองทุนเงินระหว่างประเทศ (IMF) ซึ่งในการวัดผลกระทบของนโยบายการคลังนั้น เราไม่สามารถนำฐานะการคลังที่เกิดขึ้นจริงมาใช้วิเคราะห์ผลกระทบของนโยบายการคลังได้ ดังนั้น จึงได้มีการใช้มาตรวัดแรงกระตุ้นทางการคลัง (Fiscal Impulse Measure) เพื่อชี้วัดผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินนโยบายการคลัง โดยการจัดผลกระทบของตัวแปรทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อดุลการคลังออก ค่าแรงกระตุ้นทางการคลัง (Fiscal Impulse) จึงสามารถใช้เป็นเครื่องชี้ทิศทางทางการดำเนินนโยบายการคลังต่อฐานะการคลังและอุปสงค์มวลรวมในระบบเศรษฐกิจ และใช้ติดตามการเปลี่ยนแปลงนโยบายการคลังในแต่ละช่วงเวลา

วิธีการคำนวณแรงกระตุ้นทางการคลังเริ่มจากการหาค่าทิศทางทางการคลัง (Fiscal Stance หรือ FS) โดยเปรียบเทียบดุลการคลังที่เป็นกลาง (ดุลการคลังที่เกิดขึ้นตามวัฏจักรเศรษฐกิจ) กับดุลการคลังที่

เกิดขึ้นจริง (ดุลการคลังที่เป็นผลจากรายได้และรายจ่ายที่เกิดขึ้นจริงซึ่งเป็นผลของนโยบายการคลัง)

$$FS_t = [R_t^N - E_t^N] - [R_t - E_t] \quad (1)$$

หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าทิศทางทางการคลังเป็นผลต่างระหว่างรายได้ที่เป็นกลาง (Neutral Revenue: R_t^N) กับรายได้ที่เกิดขึ้นจริง และรายจ่ายที่เป็นกลาง (Neutral Expenditure : E_t^N) กับรายจ่ายที่เกิดขึ้นจริง โดยการคำนวณรายได้และรายจ่ายที่เป็นกลางได้กำหนดให้รายได้แปรผันตาม Actual GDP และรายจ่ายแปรผันตาม Potential GDP (สมมติให้ค่าความยืดหยุ่นของรายได้ต่อ GDP เท่ากับ 1 (Unit Elasticity)) และค่าความยืดหยุ่นของรายจ่ายต่อ Potential GDP เท่ากับ 1

$$R_t^N = \left[\frac{R_0}{Y_0} \right] Y_t \quad (2)$$

$$E_t^N = \left[\frac{E_0}{Y_0^p} \right] Y_t^p \quad (3)$$

$$FS_t = [R_t^N - R_t] - [E_t^N - E_t] \quad (4)$$

ถ้า $FS_t > 0$ แสดงว่า รัฐบาลดำเนินนโยบายขยายตัวเมื่อเทียบกับสถานการณ์ที่เป็นกลาง นั่นคือ การดำเนินนโยบายการคลังมีทิศทางกระตุ้นเศรษฐกิจ

ถ้า $FS_t < 0$ แสดงว่า รัฐบาลดำเนินนโยบายหดตัวเมื่อเทียบกับสถานการณ์ที่เป็นกลาง นั่นคือ การดำเนินนโยบายการคลังมีทิศทางชะลอเศรษฐกิจ

ต่อมา การคำนวณแรงกระตุ้นทางการคลัง (Fiscal Impulse หรือ FI) คำนวณจาก ความแตกต่างระหว่างทิศทางทางการคลังปีปัจจุบันกับปีก่อน

$$FI_t = \left[\frac{FS_t}{Y_t} \right] - \left[\frac{FS_{t-1}}{Y_{t-1}} \right] \quad (5)$$

ถ้า $FI_t > 0$ แสดงว่า นโยบายการคลังมีทิศทางขยายตัวสู่ระบบเศรษฐกิจเมื่อเทียบกับปีก่อน

ถ้า $FI_t < 0$ แสดงว่า นโยบายการคลังมีทิศทางหดตัวสู่ระบบเศรษฐกิจเมื่อเทียบกับปีก่อน

นอกจากนี้แล้ว การศึกษานี้ยังได้พิจารณาต่อไปว่า แรงกระตุ้นทางการคลังที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว เกิดจากผลของแรงกระตุ้นด้านรายได้ (Revenue Impulse หรือ RI) หรือแรงกระตุ้นด้านรายจ่าย (Expenditure Impulse หรือ EI) โดยแรงกระตุ้นด้านรายได้ คือ ค่าลบของการเปรียบเทียบผลต่างระหว่างรายได้ที่เกิดขึ้นจริงกับรายได้ที่เป็นกลางในปีปัจจุบันเปรียบเทียบกับปีก่อน ในขณะที่แรงกระตุ้นด้านรายจ่าย เป็นการเปรียบเทียบผลต่างระหว่างรายจ่ายที่เกิดขึ้นจริงกับรายจ่ายที่เป็นกลางในปีปัจจุบันเปรียบเทียบกับปีก่อน

$$RI_t = - \left[\frac{R_t - R_t^N}{Y_t} - \frac{R_{t-1} - R_{t-1}^N}{Y_{t-1}} \right] \quad (6)$$

ถ้า $RI_t > 0$ แสดงว่า รายได้ที่เกิดขึ้นมีขนาดลดลงเมื่อเทียบกับปีที่แล้ว นั่นคือ รายได้ของรัฐบาลมีทิศทางเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจมากขึ้น

ถ้า $RI_t < 0$ แสดงว่า รายได้ที่เกิดขึ้นมีขนาดมากขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่แล้ว นั่นคือ รายได้ของรัฐบาลมีทิศทางเพื่อชะลอเศรษฐกิจมากขึ้น

$$EI_t = \left[\frac{E_t - E_t^N}{Y_t} - \frac{E_{t-1} - E_{t-1}^N}{Y_{t-1}} \right] \quad (7)$$

ถ้า $EI_t > 0$ แสดงว่า รายจ่ายที่เกิดขึ้นมีขนาดขยายตัวเมื่อเทียบกับปีที่แล้ว นั่นคือ รายจ่ายของรัฐบาลมีทิศทางเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจมากขึ้น

ถ้า $EI_t < 0$ แสดงว่า รายจ่ายที่เกิดขึ้นมีขนาดหดตัวเมื่อเทียบกับปีที่แล้ว นั่นคือ รายจ่ายของรัฐบาลมีทิศทางเพื่อชะลอเศรษฐกิจมากขึ้น [3]

โดยที่ Y_t คือ Actual GDP ในปี t

Y_t^p คือ Potential GDP ในปีฐาน

R_0 คือ รายได้ที่เกิดขึ้นจริงในปีฐาน

R_t คือ รายได้ที่เกิดขึ้นจริงในปี t

E_0 คือ รายจ่ายที่เกิดขึ้นจริง ในปีฐาน

E_t คือ รายจ่ายที่เกิดขึ้นจริงในปี t

การคำนวณผลผลิตตามศักยภาพ (Potential GDP) โดยใช้วิธี Hodrick-Prescott filter

ในการศึกษาแรงกระตุ้นทางการคลัง จำเป็นที่จะต้องอาศัยข้อมูลผลผลิตตามศักยภาพ (Potential GDP) โดยการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกวิธีในการประมาณค่าผลผลิตตามศักยภาพ คือ วิธี Hodrick-Prescott filter (HP filter) โดยนำค่าผลผลิตที่เกิดขึ้นจริงในนาม (Actual Nominal GDP) มาปรับด้วย GDP Deflator เพื่อให้ได้ผลผลิตที่เกิดขึ้นจริงในรูปที่แท้จริง (Actual Real GDP) จากนั้นจึงนำผลผลิตที่เกิดขึ้นจริงในรูปที่แท้จริง (Actual Real GDP) ตั้งแต่ปี 1987-2009 มาประมาณค่าโดยอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูป

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษานี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายปี ตั้งแต่ปี 1987-2009 ที่รวบรวมมาจาก Government Finance Statistics Yearbook 1995-2010 กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) กระทรวงของการคลังของประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ และบทความวิชาการทั้งในและต่างประเทศ

ผลการศึกษา

การเลือกปีฐานในการวิเคราะห์

สำหรับการเลือกปีฐาน เพื่อใช้ในการคำนวณแรงกระตุ้นทางการคลังนั้น อาศัยหลักการ คือ เลือกปีที่มีผลผลิตตามศักยภาพ (Potential GDP) ซึ่งคำนวณจากโปรแกรมสำเร็จรูป มีความใกล้เคียงกับผลผลิตตามที่ปรากฏ (Actual GDP) มากที่สุด ซึ่งพบว่า ปี 1992 เป็นปีที่ประเทศไทยมีผลผลิตตามศักยภาพ (Potential GDP) ใกล้เคียงกับผลผลิตตามที่ปรากฏ (Actual GDP) มากที่สุด นอกจากนี้แล้ว ในปีดังกล่าวเป็นปีที่มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจร้อยละ 8.1 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับสูงและมีเสถียรภาพ และในปีดังกล่าวประเทศไทยยังไม่ประสบกับภาวะเศรษฐกิจและวิกฤตการณ์เมือง ดังนั้น จึงเหมาะแก่การเลือกปี 1992 เป็นปีฐานในการวิเคราะห์ สำหรับมาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ พบว่า ปี 2000, ปี 1993 และปี 1998 เป็นปีที่ผลผลิตตามศักยภาพ (Potential GDP)

มีความใกล้เคียงกับผลผลิตตามที่ปรากฏ (Actual GDP) มากที่สุด ตามลำดับ โดยที่ ปี 2000 มาเลเซียมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจร้อยละ 8.7 ในขณะที่ในปี 1993 อินโดนีเซียอยู่ที่ร้อยละ 6.8 ส่วนปี 1988 สิงคโปร์อยู่ที่ร้อยละ 11.0 [4] ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า อีกทั้งช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่มาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ไม่ได้ประสบกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจอีกด้วย

แรงกระตุ้นทางการคลังของ 4 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

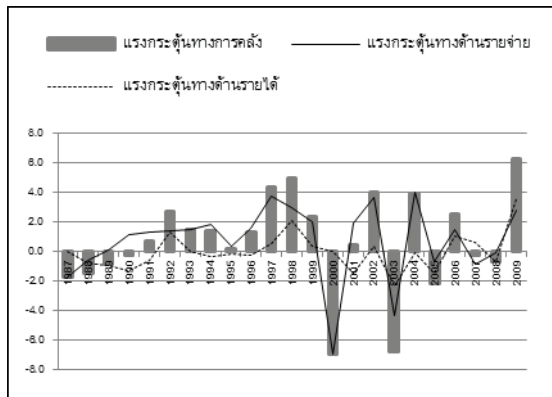
การศึกษาแรงกระตุ้นทางการคลัง แบ่งผลการศึกษาที่ได้ ออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงแรก ช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจเอเชีย ปี 1997 (ปี 1987-1996) ช่วงต่อมา ช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ปี 1997 (ปี 1997-2007) และช่วงสุดท้าย ช่วงวิกฤตการณ์ทางการเงินของสหรัฐอเมริกา ปี 2008-2009 (ภาพที่ 1-4)

ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจเอเชียปี 1997 (ปี 1987-1996)

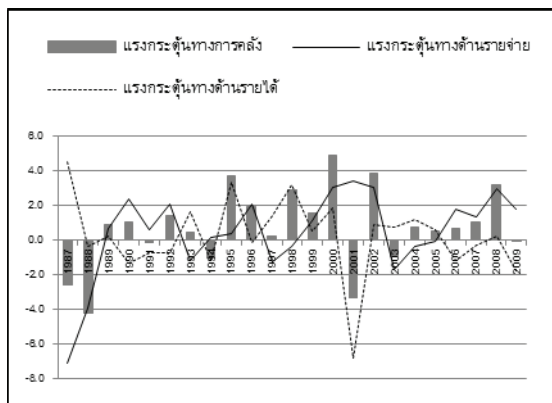
พบว่า ถึงแม้ว่ารัฐบาลทั้ง 4 ประเทศจะมีฐานะทางการคลังเกินดุลเป็นส่วนใหญ่ แต่จากการวัดค่าแรงกระตุ้นทางการคลัง กลับพบว่า ทั้ง 4 ประเทศ ค่าแรงกระตุ้นทางการคลังส่วนใหญ่มีค่าเป็นบวก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ฐานะทางการคลังไม่ใช่ตัวชี้วัดทิศทางในการดำเนินนโยบายการคลังเสมอไป โดยแรงกระตุ้นทางการคลังของไทยมีค่าเป็นบวก ในปี 1991-1996 ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากแรงขยายตัวทางด้านรายจ่ายเพียงอย่างเดียว ยกเว้น ปี 1992 ที่แรงขยายตัวเกิดจากผลทั้งทางด้านรายได้และรายจ่าย ถึงแม้ว่าในช่วงเวลาดังกล่าวเศรษฐกิจจะเติบโตอยู่ในเกณฑ์ดี แต่เศรษฐกิจไทยได้เริ่มชะลอตัวลงจากก่อนหน้านี้ รัฐบาลจึงต้องดำเนินนโยบายแบบขยายตัว

สำหรับค่าแรงกระตุ้นทางการคลังของมาเลเซีย พบว่า มีค่าเป็นบวกในปี 1989-1990, 1992-1993 และ 1995-1996 โดยที่ผลในทางขยายตัวดังกล่าวเป็นผลมาจากรายจ่ายเพียงอย่างเดียว ยกเว้น ในปี 1989 และ 1998 ที่เกิดจากทั้งผลทางด้านรายได้และรายจ่าย ส่วนปี 1993 เกิดจากผลทางด้านรายได้เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้สาเหตุมาจากการที่มาเลเซียประสบวิกฤตเศรษฐกิจในปี 1987 อันมีสาเหตุมาจาก

การค้าของโลกได้ทรุดตัวลง ส่งผลให้รัฐบาลจำเป็นต้องออกมาตรการในการส่งเสริมให้ภาคธุรกิจเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ เช่น การลดภาษีเงินได้นิติบุคคล ในปี 1995 สนับสนุนโครงการต่าง ๆ ของภาคเอกชน [8]

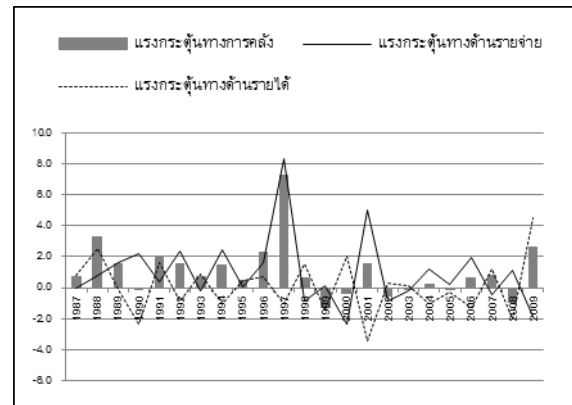
ภาพที่ 1 : แรงกระตุ้นทางการคลัง แรงกระตุ้นทางด้านรายได้และรายจ่ายของไทย ตั้งแต่ ปี 1987-2009

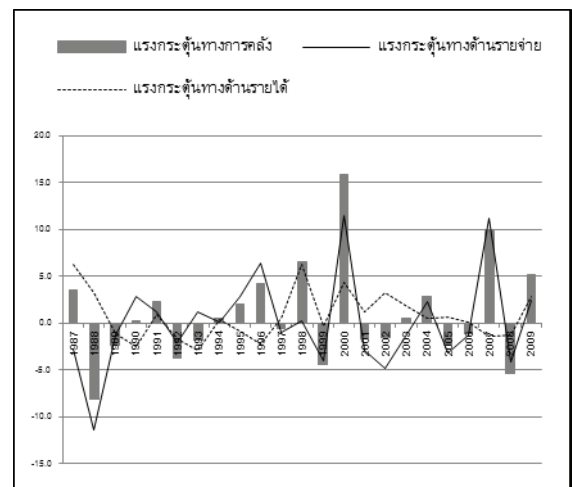
ภาพที่ 2 : แรงกระตุ้นทางการคลัง แรงกระตุ้นทางด้านรายได้และรายจ่ายของมาเลเซีย ตั้งแต่ ปี 1987-2009

นอกจากนี้ ถึงแม้ว่าในช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ รัฐบาลอินโดนีเซียจะมีนโยบายในการจัดทำงบประมาณสมดุลตามกฎหมายของอินโดนีเซีย แต่จากการคำนวณค่าแรงกระตุ้นทางการคลัง กลับพบว่า ค่าแรงกระตุ้นทางการคลังของอินโดนีเซียมีค่าเป็นบวกทุกปี ยกเว้นปี 1990 โดยแรงขยายตัวที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจนั้นเกิดจากผลทั้งทางด้านรายจ่ายและรายได้ ยกเว้น ปี 1987 ที่แรงขยายตัวเกิดจากผลทางด้านรายจ่ายเพียงอย่างเดียว ส่วนปี 1989, 1992 และ 1994 แรงขยายตัวเกิดจากผลทางด้านรายได้

เพียงอย่างเดียว โดยมีสาเหตุมาจากการที่ในช่วงเวลาดังกล่าว เศรษฐกิจอินโดนีเซียอยู่ในภาวะกำลังเจริญเติบโต โดยไม่มีปัจจัยลบภายนอกประเทศที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจ ดังนั้น รัฐบาลจึงจำเป็นต้องเร่งสร้างความเติบโตทั้งในแง่ของฐานการผลิต [9]

ภาพที่ 3 : แรงกระตุ้นทางการคลัง แรงกระตุ้นทางด้านรายได้และรายจ่ายของอินโดนีเซีย ตั้งแต่ ปี 1987-2009

ภาพที่ 4 : แรงกระตุ้นทางการคลัง แรงกระตุ้นทางด้านรายได้และรายจ่ายของสิงคโปร์ ตั้งแต่ ปี 1987-2009

ส่วนสิงคโปร์ซึ่งเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วและมีการเติบโตสูงที่สุดในกลุ่มประเทศที่ทำการศึกษานี้ แต่จากการศึกษาพบว่า รัฐบาลสิงคโปร์ยังมีการดำเนินนโยบายการคลังเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ดังจะเห็นได้จากค่าแรงกระตุ้นทางการคลังมีค่าเป็นบวกในปี 1987, 1990-1991 และ 1994-1996 โดยแรงขยายตัวดังกล่าวเกิดจากผลทางด้านรายจ่ายเพียงอย่างเดียว ยกเว้นปี

1987 ที่แรงกระต้นดังกล่าวเกิดจากผลทางด้านรายได้เพียงอย่างเดียว ในขณะที่ ปี 1991 และ 1994 แรงกระต้นทางการคลังเกิดจากผลทั้งทางด้านรายได้และรายจ่าย ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากการที่รัฐบาลสิงคโปร์มุ่งเน้นนโยบายในการส่งเสริมการแข่งขันทางธุรกิจ จึงทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องเพิ่มรายจ่าย เพื่อส่งเสริมโครงการของภาคธุรกิจ และลดภาษีเพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการลงทุนภายในประเทศ

อย่างไรก็ตาม ในช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจเอเชีย ปี 1997 เศรษฐกิจของทั้ง 4 ประเทศอยู่ในเกณฑ์ดี ฉะนั้น รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ จึงมีการดำเนินนโยบายการคลังแบบหดตัว เพื่อชะลอการขยายตัวของเศรษฐกิจ ดังจะเห็นได้จาก ในปี 1987-1990 รัฐบาลไทยมีการดำเนินนโยบายการคลังเพื่อชะลอการกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยค่าแรงกระต้นทางการคลังมีค่าเป็นลบ ซึ่งในปี 1988 ผลในทางหดตัวนี้ เกิดจากผลทั้งทางด้านรายได้และรายจ่าย ส่วนปี 1989-1990 ผลดังกล่าวเกิดจากผลทางด้านรายได้เพียงอย่างเดียว ในขณะที่ปี 1987 เกิดจากผลทางด้านรายจ่ายเพียงอย่างเดียว เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าว เศรษฐกิจไทยอยู่ในภาวะรุ่งเรือง มีการเติบโตที่สูง รัฐบาลจึงต้องดำเนินนโยบาย เพื่อชะลอเศรษฐกิจไม่ให้ขยายตัวมากเกินไป ส่วนมาเลเซียก็เช่นกัน ค่าแรงกระต้นทางการคลังมีค่าเป็นลบในปี 1987-1988, 1991 และ 1994 โดยในปี 1991 และ 1994 ผลดังกล่าวเกิดจากแรงหดตัวทางด้านรายได้เพียงอย่างเดียว ส่วนปี 1987 เกิดจากผลทางด้านรายจ่ายเพียงอย่างเดียว ในขณะที่ ปี 1988 เกิดจากผลทั้งทางด้านรายได้และรายจ่าย ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากการที่รัฐบาลมาเลเซียเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจในปี 1987 จนนำไปสู่ปัญหานี้ สาธารณะ ฉะนั้น รัฐบาลมาเลเซียจึงเกรงว่าจะนำไปสู่ภาวะเสี่ยงทางการคลัง จากสภาพดังกล่าว ได้กลายเป็นเงื่อนไขที่ทำให้รัฐบาลมาเลเซียต้องลดบทบาทภาครัฐลง

สำหรับค่าแรงกระต้นทางการคลังของอินโดนีเซีย พบว่า มีค่าเป็นลบเพียงปีเดียวเท่านั้น คือ ปี 1990 โดยเกิดจากผลทางด้านรายได้เพียงอย่างเดียว เนื่องจาก รัฐบาลอินโดนีเซียต้องรักษาวินัยทางการคลังอย่างเคร่งครัด หลีกเลี่ยงการก่อหนี้สาธารณะทั้งในและต่างประเทศ ฉะนั้น รัฐบาล

อินโดนีเซียจึงจำเป็นต้องหารายได้เข้ารัฐบาลเพื่อนำไปใช้จ่ายในปีต่อ ๆ ไป ในขณะที่ค่าแรงกระต้นทางการคลังของสิงคโปร์มีค่าเป็นลบในปี 1988-1989 และ 1992-1993 โดยเกิดจากผลการหดตัวทางด้านรายจ่ายเพียงอย่างเดียวในปี 1988 ส่วนในปี 1989 และ ปี 1992-1993 เกิดจากผลทั้งทางด้านรายได้และรายจ่าย ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่รัฐบาลสิงคโปร์มีฐานะทางการคลังที่ร่ำรวยกว่าประเทศอื่นในภูมิภาคเดียวกัน ธุรกิจสิงคโปร์ส่วนใหญ่เป็นของรัฐบาล ดังนั้น รัฐบาลจึงมีรายได้ในการเข้ารัฐค่อนข้างสูง ประกอบกับ รัฐบาลมีนโยบายควบคุมรายจ่าย จึงทำให้นโยบายการคลังมีทิศทางในการชะลอเศรษฐกิจ

ช่วงวิกฤตเศรษฐกิจเอเชีย ปี 1997 (1997-2007) พบว่า รัฐบาลไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย เน้นการดำเนินนโยบายการคลังแบบขยายตัวเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่ประเทศที่มีเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งอย่างสิงคโปร์ เน้นการดำเนินนโยบายการคลังแบบหดตัว เพื่อชะลอการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่สำหรับไทย ซึ่งเป็นต้นตอที่ทำให้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจเอเชียปี 1997 พบว่า รัฐบาลไทยได้มุ่งเน้นในการดำเนินนโยบายการคลังแบบขยายตัว ในปี 1997-1999, 2001-2002, 2004 และ 2006 โดยผลในทางขยายตัวเป็นผลมาจากทางด้านรายได้และรายจ่าย ยกเว้นปี 2001 และ 2004 ที่เป็นผลมาจากทางด้านรายจ่ายเพียงอย่างเดียว ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่รัฐบาลไทยขอผ่อนปรนข้อตกลงกับ IMF ทำให้การดำเนินนโยบายการคลังในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจเป็นไปในทิศทางที่ผ่อนคลายมากขึ้น นอกจากนี้แล้วในช่วงปี 2001 การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของไทยต้องสะดุดไปเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจโลกซบเซา ทำให้รัฐบาลต้องเน้นกระตุ้นเศรษฐกิจมากขึ้น ในขณะที่ค่าแรงกระต้นทางการคลังของมาเลเซีย พบว่า ปี 1997-2000, 2002 และ 2004-2007 มีค่าเป็นบวก โดยในปี 2006-2007 แรงกระต้นดังกล่าวเกิดจากผลทางด้านรายจ่ายเพียงอย่างเดียว ส่วนปี 1997-1998 และ 2004-2005 แรงกระต้นดังกล่าวเกิดจากผลทางด้านรายได้เพียงอย่างเดียว ในขณะที่ ปี 1999-2000 และ 2002 เกิดจากผลทั้งทางด้านรายได้และรายจ่าย จากผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า ถึงแม้ว่ามาเลเซียจะมีเศรษฐกิจที่

แข็งแกร่งเมื่อเทียบกับไทยและอินโดนีเซีย แต่มาเลเซียก็ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจเอเชียเหมือนดังประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเดียวกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ส่งผลให้รัฐบาลต้องออกแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจ มุ่งช่วยเหลือกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการลดภาษีเพื่อช่วยกลุ่มธุรกิจ นอกจากนี้แล้วในปี 2001 เศรษฐกิจมาเลเซียได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ก่อวินาศกรรมในสหรัฐอเมริกา [10] จึงทำให้ในปี 2002 รัฐบาลจึงต้องออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจทั้งทางด้านรายได้และรายจ่าย

สำหรับทางด้านอินโดนีเซียนั้น ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่ต้นตอของปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจเอเชียในปี 1997 เหมือนดังเช่นประเทศไทย แต่สถานการณ์เศรษฐกิจที่อินโดนีเซียเผชิญก็หนักหน่วงไม่แตกต่างจากไทยมากนัก เนื่องจากอินโดนีเซียต้องเผชิญปัญหาการเมืองภายในประเทศ ภัยธรรมชาติ การก่อจลาจล ทำให้ยิ่งซ้ำเติมภาวะเศรษฐกิจให้ยิ่งแย่ลงไปอีก ประกอบกับในช่วงปี 2005 อินโดนีเซียประสบกับภัยพิบัติสึนามิ และการเพิ่มสูงขึ้นของราคาน้ำมันโลก [11] ดังจะเห็นได้จาก ค่าแรงกระตุ้นทางการคลังในปี 1997-1998, 2001, 2004 และ 2006-2007 มีค่าเป็นบวก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าจากสถานการณ์เศรษฐกิจที่รัฐบาลอินโดนีเซียต้องเผชิญอยู่นั้น ได้เป็นเงื่อนไขที่ทำให้รัฐบาลต้องเดินหน้การกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยในปี 1997, 2001, 2004 และ 2006 ผลแรงกระตุ้นทางการคลังเกิดจากผลทางด้านรายจ่ายเพียงอย่างเดียว ในขณะที่ปี 1998 และ 2007 เกิดจากผลทางด้านรายได้เพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตาม สิงคโปร์ซึ่งเป็นประเทศที่มีฐานะทางการคลังที่แข็งแกร่ง และมีการพัฒนาประเทศที่ทัดเทียมอารยประเทศ จึงทำให้สิงคโปร์พ้นตัวจากวิกฤตเศรษฐกิจเอเชียปี 1997 ได้อย่างรวดเร็วกว่ประเทศอื่นๆ ดังจะเห็นได้จากผลการคำนวณแรงกระตุ้นทางการคลังที่พบว่า มีเพียงปี 1998, 2002, 2003-2004 และ 2007 เท่านั้นที่มีค่าแรงกระตุ้นทางการคลังเป็นบวก โดยในปี 1998, 2002 และ 2004 ผลในทางขยายตัวเกิดจากผลทั้งทางด้านรายได้และรายจ่าย ส่วนปี 2003 เกิดจากผลทั้งทางด้านรายได้เพียงอย่างเดียว ในขณะที่ปี 2007 เกิดจากผลทางด้าน

รายจ่ายเพียงอย่างเดียว ซึ่งผลการศึกษาได้ชี้ให้เห็นว่า รัฐบาลไม่ต้องกระตุ้นเศรษฐกิจมากนัก แต่ประเทศก็สามารถฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็วกว่ประเทศไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2001 สิงคโปร์ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์กลุ่มก่อการร้ายโจมตีสถานีเวิลด์เทรดและเพนตากอนของสหรัฐอเมริกา ทำให้การค้าชะลอตัวลง การระบาดโรคซาร์ส ในปี 2003 [12] และผลจากวิกฤตสถาบันการเงินสหรัฐ ในช่วงปลายปี 2007 ทำให้รัฐบาลต้องเดินหน้ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบด้วยการกระตุ้นเศรษฐกิจ

วิกฤตการณ์ทางการเงินสหรัฐอเมริกา ปี 2008-2009 พบว่า ถึงแม้ว่ารัฐบาลประเทศต่างๆ จะพยายามในการออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจทั้งทางด้านรายได้และรายจ่าย เพื่อเยียวยากลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตสถาบันการเงินสหรัฐอเมริกา แต่ด้วยผลกระทบที่หนักหน่วงได้แผ่ขยายไปในทุกภาคส่วนของโลก ทำให้มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของแต่ละประเทศไม่ได้ส่งผลในทางขยายตัวต่อเศรษฐกิจมากเท่าใดนัก ทั้งนี้เนื่องจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา เป็นปัจจัยภายนอกที่ยากต่อการควบคุม นอกจากนี้แล้วประเทศต่าง ๆ ยังต้องเผชิญกับข้อจำกัดและปัญหาภายในประเทศ อย่างเช่น ประเทศไทยประสบกับปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศ ส่วนรัฐบาลอินโดนีเซียก็มีข้อจำกัดด้านการใช้จ่ายที่ต้องรักษาวินัยทางการคลังอย่างเคร่งครัด ดังจะเห็นได้จากค่าแรงกระตุ้นทางการคลังในปี 2008 ของไทย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ มีค่าเป็นลบ โดยค่าแรงกระตุ้นดังกล่าวของไทยและสิงคโปร์ที่ส่งผลในทางหดตัวเกิดจากผลทั้งทางด้านรายได้และรายจ่าย ในขณะที่อินโดนีเซีย เกิดจากผลทางด้านรายได้เพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตาม ในปี 2008 ค่าแรงกระตุ้นทางการคลังของมาเลเซียกลับมีค่าเป็นบวก โดยผลในทางขยายตัวเกิดจากผลทั้งทางด้านรายได้และรายจ่าย เนื่องจากรัฐบาลมาเลเซียได้ออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจเน้นการอัดฉีดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจและลดภาษีให้แก่กลุ่มธุรกิจที่ได้รับผลกระทบ

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาแรงกระตุ้นทางการคลังของ 4 ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งแต่ ปี 1987-2009
(หน่วย : ร้อยละต่อ GDP)

ปี	ไทย			มาเลเซีย			อินโดนีเซีย			สิงคโปร์		
	FI	RI	EI	FI	RI	EI	FI	RI	EI	FI	RI	EI
1987	-1.8	0.0	-1.8	-2.6	4.5	-7.1	0.7	0.8	-0.1	3.5	6.3	-2.8
1988	-1.5	-0.8	-0.7	-4.2	-0.3	-3.9	3.3	2.5	0.8	-8.1	3.3	-11.4
1989	-0.8	-0.9	0.1	0.9	0.2	0.7	1.6	-0.1	1.7	-2.4	-1.1	-1.3
1990	-0.2	-1.3	1.1	1.1	-1.3	2.4	-0.1	-2.3	2.2	0.3	-2.5	2.8
1991	0.7	-0.6	1.3	-0.1	-0.7	0.6	2.0	1.6	0.4	2.3	1.0	1.3
1992	2.7	1.3	1.4	1.4	-0.7	2.1	1.5	-0.9	2.4	-3.8	-1.7	-2.1
1993	1.5	0.0	1.5	0.4	1.6	-1.2	0.7	0.9	-0.2	-1.8	-3.0	1.2
1994	1.4	-0.4	1.8	-1.1	-1.2	0.1	1.5	-1.0	2.5	0.5	0.4	0.1
1995	0.2	-0.2	0.4	3.7	3.3	0.4	0.5	0.4	0.1	2.0	-0.8	2.8
1996	1.2	-0.3	1.5	1.9	-0.1	2.0	2.3	0.7	1.6	4.2	-2.2	6.4
1997	4.3	0.5	3.8	0.2	1.4	-1.2	7.2	-1.1	8.3	-0.5	0.5	-1.0
1998	5.0	2.1	2.9	2.8	3.2	-0.4	0.6	1.5	-0.9	6.5	6.2	0.3
1999	2.4	0.4	2.0	1.6	0.5	1.1	-1.3	-1.4	0.1	-4.3	-0.3	-4.0
2000	-7.0	0.0	-7.0	4.8	1.8	3.0	-0.4	2.0	-2.4	15.9	4.4	11.5
2001	0.4	-1.5	1.9	-3.4	-6.8	3.4	1.6	-3.4	5.0	-1.7	1.2	-2.9
2002	4.0	0.3	3.7	3.9	0.9	3.0	-0.6	0.3	-0.9	-1.6	3.3	-4.9
2003	-6.8	-2.4	-4.4	-1.0	0.7	-1.7	-0.1	0.1	-0.2	0.5	1.9	-1.4
2004	3.9	-0.1	4.0	0.8	1.2	-0.4	0.2	-1.0	1.2	2.9	0.6	2.3
2005	-2.2	-1.5	-0.7	0.5	0.6	-0.1	-0.1	-0.3	0.2	-2.4	0.7	-3.1
2006	2.5	1.0	1.5	0.6	-1.2	1.8	0.6	-1.3	1.9	-1.2	0.1	-1.3
2007	-0.3	0.6	-0.9	1.1	-0.3	1.4	0.7	1.2	-0.5	9.9	1.3	11.2
2008	-0.8	-0.7	-0.1	3.2	0.2	3.0	-0.9	-2.0	1.1	-5.3	-1.2	-4.1
2009	6.2	3.5	2.7	0.0	-1.8	1.8	2.7	4.5	-1.8	5.2	2.8	2.4

ที่มา : จากการคำนวณ

จะออกมาตราการเพื่อเยียวยากลุ่มธุรกิจหลังวิกฤต เศรษฐกิจ ดังจะเห็นได้จากค่าแรงกระตุ้นทางการคลังในปี 2009 ที่ปรับตัวมาเป็นบวก โดยที่แรงกระตุ้นทางการคลังของไทยและสิงคโปร์เกิดจากผลทั้งทางด้านรายได้และรายจ่าย ส่วนอินโดนีเซียเกิดจากผลทางด้านรายได้เพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาของทั้ง 3 ประเทศ แตกต่างจากมาเลเซีย โดยค่าแรงกระตุ้นทางการคลังของมาเลเซีย กลับมีค่าเป็นลบ โดยผลในทางหดตัวเกิดจากผลทางด้านรายได้ ซึ่งผลการศึกษาของมาเลเซียชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลเริ่มลด

บทบาทในกระกระตุ้นเศรษฐกิจลงเนื่องจากสถานการณ์เศรษฐกิจปรับตัวไปในทิศทางที่ดีมากขึ้น

วิจารณ์และสรุปผล

จากการศึกษาแรงกระตุ้นทางการคลังของ 4 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบว่า รัฐบาลไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ เน้นการดำเนินนโยบายรายได้และรายจ่ายแบบต่อต้านวัฏเศรษฐกิจ กล่าวคือ เมื่อใดที่เศรษฐกิจขยายตัว รัฐบาลจะออกมาตราการทางด้านรายได้และรายจ่าย

เพื่อชะลอไม่ให้เศรษฐกิจขยายตัวมากเกินไป ยกตัวอย่างเช่น การออกมาตรการเพิ่มภาษี เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับรัฐบาล ปรับลดงบประมาณรายจ่าย เพื่อให้เกิดเงินสุทธิที่ไหลเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจลดลง ในทางกลับกัน เมื่อใดที่เศรษฐกิจหดตัว รัฐบาลจะออกมาตรการเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ อาทิเช่น การเพิ่มการลงทุน สาธารณูปโภคพื้นฐาน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการจ้างงาน หรือ การลดภาษี เพื่อกระตุ้นการบริโภคของภาคเอกชน เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีที่เศรษฐกิจตกต่ำ รัฐบาลของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จะมีข้อจำกัดมากกว่าประเทศพัฒนาแล้วในการดำเนินนโยบายการคลังแบบต่อต้านวัฏจักรเศรษฐกิจ (countercyclical) เนื่องจากรายจ่ายประจำมีสัดส่วนที่มีสูงถึงประมาณร้อยละ 70-80 ของรายได้ภาครัฐ นอกจากนี้สัดส่วนรายจ่ายด้านสวัสดิการสังคม (ซึ่งรวมถึงงบประมาณที่สามารถจะนำไปกระตุ้นเศรษฐกิจในยามฉุกเฉินด้วย) ในประเทศกำลังพัฒนาจะอยู่ที่ประมาณร้อยละ 6-18 ของ GDP ซึ่งค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับประเทศพัฒนาแล้วที่มีสัดส่วนร้อยละ 16-32 ของ GDP ประกอบกับมีความล่าช้าในการจัดทำโครงการ กระบวนการอนุมัติโครงการ และความเสี่ยงจากการรั่วไหล ซึ่งเป็นเรื่องปกติในประเทศกำลังพัฒนาทั่วไป โครงสร้างทางการคลังจะมีลักษณะผันผวนตามวัฏจักรเศรษฐกิจ (Procyclical) [13]

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ภาพรวมในการดำเนินนโยบายรายได้และรายจ่ายของรัฐบาลในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้ง 4 ประเทศ ได้แก่ ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ พบว่า รัฐบาลมีเป้าหมายและทิศทางในการดำเนินนโยบายรายได้และรายจ่ายส่วนเป็นไปในทิศทางสอดคล้องกัน อย่างไรก็ตาม ในบางช่วงเวลา ทั้ง 4 ประเทศอาจจะมีทิศทางในการดำเนินนโยบายที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะสังคมโครงสร้างการปกครองระบบการเมือง กฎหมาย ปัจจัยภายในประเทศ ลักษณะทางเศรษฐกิจของประเทศนั้น ๆ

อย่างไรก็ตามการศึกษานี้เป็นได้ศึกษาผลกระทบของนโยบายการคลัง โดยมีได้วิเคราะห์ถึงผลกระทบของนโยบายอื่น ๆ ดังนั้น ในการศึกษาครั้ง

ต่อไป อาจจะมีการวัดแรงกระตุ้นของนโยบายอื่นๆ แล้วนำมาหักลบเป็นผลของแรงกระตุ้นทางการคลังสุทธิ เพื่อที่จะได้ทราบถึงผลกระทบของนโยบายการคลังอย่างแท้จริง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.ชัยรัตน์ เอี่ยมกุลวัฒน์ ที่ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในด้านวิชาการ และแนวทางการปฏิบัติในการทำวิจัย

เอกสารอ้างอิง

1. สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์. เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : ภูมิภาคนิยมหลังวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ. ใน : สัมมนาวิชาการ วันที่ 19-20 เมษายน 2544 สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
2. ถวิล นิลใบ. ประวัติการดำเนินนโยบายการคลังของไทย. ได้จาก : www.eco.ru.ac.th/tawin/article/Public%20Finance.pdf January 24 2011.
3. ชื่นชม ทองเย็น. การวิเคราะห์นโยบายการคลังโดยใช้มาตรวัดแรงกระตุ้นทางการคลัง. สรรพการสาส์น 2544; 48(3) : 79-89.
4. International Monetary Fund. GDP Growth (Constant Prices, National Currency) Data for All Countries. Available from: URL: http://www.economywatch.com/economic-statistics/economic-indicators/GDP_Growth_Constant_Prices_National_Currency/Accessed October 14, 2011.
5. Vijayaedchumy, V. Fiscal policy in Malaysia. BIS papers No. 20. [7 screens]. Available from: URL: <http://ideas.repec.org/h/bis/bisbpc/20-16.html> Accessed September 8, 2011.
6. สมชัย สัจจพงษ์. การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจไทยภายใต้การขอรับความช่วยเหลือด้านการเงินและวิชาการ จากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF). สรรพการสาส์น 2541; 45 (7): 95-101.

7. สุรศักดิ์ พิษิตผจงกิจ และ สิริกัลยา เรืองอำนาจ. กรณีศึกษา : การแก้ไขวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจภายใต้คำแนะนำของ IMF. วารสารการเงินการคลัง 2541; 13 (40) : 37-44.
8. Athukorala, P. Malaysian Economy in Three Crises. The Australian National University Working Paper No. 2010/12 October 2010. [37 screens]. Available from: URL: <http://ideas.repec.org/p/pas/papers/2010-12.html> Accessed September 8, 2011.
9. Rosengard, J. Will Bank Bailouts Bust Budget? Fiscalization of the East Asian Financial Crisis. Faculty Research Working Papers Series 04-012 March 2004. Available from: URL: <http://ideas.repec.org/p/ecl/harjfk/rwp04-012.html> Accessed September 8, 2011.
10. Ministry of Finance Malaysia. Economic report 2003/2004. Available from: URL: http://www.treasury.gov.my/index.php?option=com_content&view=category&id=73&Itemid=174&lang=en Accessed September 24, 2011.
11. Bank Indonesia. Economic Report on Indonesia 2006. Available from: URL: [http://www.bi.go.id/web/en/Publikasi/Investor+Relation+Unit/Policy+Document/Fiscal+Policy/default.htm?Page=1&Accessed September 24, 2011.](http://www.bi.go.id/web/en/Publikasi/Investor+Relation+Unit/Policy+Document/Fiscal+Policy/default.htm?Page=1&Accessed+September+24,+2011)
12. สุวิภา สายประเสริฐ และ ชื่นชม ทองเย็น. ไวรัสซาร์ส. ท้องโลกภาชี. สรรพการสาส์น 2546. 50 (6): 97-100.
13. เอื้อมพร พิชัยสนธิ. นโยบายการคลังไทยในยุควิกฤตแฮมเบอร์เกอร์. ได้จาก : <http://www.onopen.com/econtu/09-03-30/4682> October 21, 2011.